

Barnetrygd:

De svakest stilte taper tusener

Foto: Good Free Photos.

Evalueringen av Libya-krigen:

– Ingen på Stortinget protesterte før krigen var i gang

Foto: Bernd Brincken/CC.

Kampen om velferden:

– Barnehage skal ikke være et spekulasjonsobjekt

Foto: Einar Aslaksen.

LEDER:

“Norge har penger. Men ikke vi, ikke fellesskapet.”
MARIE SNEVE, NESTLEDER I RØDT

RØDE TALL:

“Vi trenger økt formuesskatt og arveavgift for å løse
opp dynastiernes politiske makt.” LARS GUNNESDAL

**Marie Sneve
Martinussen**
marie@roedt.no
Nestleder i Rødt

Pengene som mangler

LEDER

8. oktober la Siv Jensen fram sitt sjette statsbudsjett som finansminister. Det har blitt en rutine å kaste seg over borgerlige budsjetter for å lete etter tall. Tall som har blitt større, tall som har blitt mindre, og tall som står i ro. Også i år har jeg funnet mange plusser og minuser som øker forskjellene. Men det mest alvorlige med budsjettet er de tallene som ikke er der.

Vi kunne ha diskutert hvor 10 000 årsverk i offentlig sektor trengs mest. Hvor fort vi skal ta igjen etterslepet på barnetrygda. Om man bør innfase gratis barnehage med femåringer eller fireåringer først. Hvilken strekning på jernbanen som skal bygges ut dobbelt så fort. Eller hvor vi skal starte den grønne industrirevolusjonen kloden så desperat trenger.

Men vi kan ikke diskutere disse store grepene, for vi har ikke penger. Vi-et, fellesskapet, demokratiet, har ikke penger. Men du må ikke blande dette «vi» med «Norge». For norsk økonomi har penger. Det ser vi i Kapitals liste over landets rikeste, der formuene hoper seg opp på toppen. Det ser vi i lønnsstatistikken, der 242 000 personer har lønn på over én million i året. Og det ser vi på hvor mange luksusvesker, millionbiler og nummer-tre-hytter som selges.

Norge har penger. Men ikke vi, ikke fellesskapet. Det er i bunn og grunn dette skattepolitikken og de store grepene i statsbudsjettet handler om. Hvor stor del av økonomien skal vi forvalte sammen og bruke i fellesskap.

De siste 18 årene har historien gått som følger: Bondevik-regjeringa kutta i skattene og svekket finansieringa til fellesskapet. Den rødgrønne regjeringa sto på stedet hvil. Og så kom det ei ny borgerlig regjering og kutta videre. Ett skritt tilbake, stå i ro, ett skritt tilbake. I sum er fellesskapet fattigere, selv om ei rødgrønn regjering hadde makta i åtte år.

Til sammen har vi nå 54 milliarder mindre i fellesskapets budsjett enn vi ville hatt med et skattenivå som var likt som i år 2000. Med 54 milliarder ekstra på bordet ville høstens budsjett-diskusjon vært en helt annen. Vi kunne diskutert hva vi skulle forbedre, hva vi skal vinne – ikke bare hva vi må forsvare og hva som kan tapes.

Rødt Nytt

Redaktør:
Brage Aronsen
brage@roedt.no

E-post:
roedt@roedt.no

Telefon: 22 98 90 50

Konto: 7874 05 56478

ISSN: 1504-7660 (avis)
1504-7679 (pdf)

Trykkeri: Nr1Trykk

Utgiver: Rødt
Dronningengs gate 22
0154 Oslo

Når hver krone teller: Rødt vil holde barnetrygda utenfor når Nav beregner sosialhjelp. Foto: Pixnio.

ØKONOMI

Åsne Hagen asne.hagen@gmail.com

Rødt-folkevalgte over hele landet krever at kommunene skal holde barnetrygda utenfor når de regner ut behovet for sosialhjelp.

Mange kommuner regner barnetrygda med som inntekt når folk med barn søker sosialhjelp. Det kan ha mye å si for hva utbetalinga blir til den enkelte. Det er opp til hver kommune om barnetrygd skal tas med som inntekt når Nav skal beregne hva folk trenger å få i sosialhjelp.

– Slik som praksis er i de aller fleste kommunene i dag, får ikke de som trenger det aller mest – familier på sosialhjelp – ta del i barnetrygda, som etter sigende skal være en ytelse for alle. Praksis legger til rette for at de svakeste blir salderingsposter på kommunale budsjetter, og det kan vi ikke leve med, sier Charlotte Therkelsen Sætersdal.

Hun er varaordfører i Kragerø, der Rødt sammen med AP, SV og MdG har sikret flertall for å holde barnetrygda utenfor når Nav beregner sosialhjelp.

Viktig for folka det gjelder

– Tilbakemeldinger jeg har fått går på at dette utgjør en enorm forskjell. For å ta et reelt eksempel: Tobarns-alenemor på sosialstønad som mottar rett i underkant av kr 10.000 i sosialstønad. Legger man barnetrygda til, med småbarnstillegg, får man plutselig utbetalt rett i underkant av 13.000. Til meg melder småbarnsmora: «For oss betyr pengene fra barnetrygda juletre, barnebursdager, turnkontingent, svømmehall, kino, reise penger til besteforeldrebekjemp og sommerferie til Legoland». Om man skal gjøre noe strukturelt konkret for å bøte på symptomene av barnefattigdom, er dette et utrolig godt sted å starte, sier varaordføreren.

Flere store bykommuner som Bergen, Oslo, Tromsø og Trondheim har samme praksis som

Kragerø. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at 65 av 426 kommuner holdt barnetrygda utenfor i 2017. Siden da har også andre kommuner vedtatt å holde barnetrygda utenfor, blant annet Moss:

– Fra 1. september i år skal ikke barnetrygd regnes som inntekt i sosialhjelpsberegninga. Vi har jobba med denne saka i nesten to år, sier Eirik Tveiten i Moss.

Han er en av to Rødt-representanter i kommunestyret, og forteller at de har tatt i bruk mange ulike kanaler for å få gjennomslag.

Krav i budsjettforhandlinger

– Vi har lagt fram forslaget i hovedutvalget for helse og sosial, fremma det som budsjettsak og blitt nedstemt, og tatt det opp gjennom interpellasjon. Så har vi også jobba mye sammen med organisasjonen Hjelp oss å hjelpe for å få fram hvorfor forslaget er så viktig, sier Tveiten.

– Ordføreren fra Ap var blant annet med på matutdeling i regi av Hjelp oss å hjelpe, der hun sjøl fikk se at mange barn faktisk ikke får nok mat i Moss kommune. Hun var rysta og mente vi i alle fall må sikre at folk med barn får de 970 kronene mer i måneden som barnetrygda utgjør per barn.

I Moss fikk Rødt fikk forslaget gjennom i forbindelse med en budsjettjustering rett før sommeren:

– Rødt sitter på vippen, og vilkåret vårt for å støtte budsjettforslaget til Ap, SV og MdG var at vi i alle fall måtte ha gjennomslag for kravet om å holde barnetrygda utenfor i sosialhjelpsberegninga – og slik ble det!

Også i Kragerø har det vært nødvendig å søke allianser, forteller Charlotte Therkelsen Sætersdal:

– Dette har vært en viktig sak for Rødt som vi sammen med SV har fremma forslag om utallige ganger i budsjettsammenheng. Da vi kom i posisjon var det et naturlig og et absolutt ikke-forhandlingsbart punkt i en samarbeidsplattform med SV, MdG og Ap. Forslaget ble fremma i første budsjett etter valget og vedtatt med en merkostnad på 1,2 millioner i året, sier varaordføreren i Kragerø.

Urettferdig å ta barnetrygda med

Eirik Tveiten synes ikke det er rart at tilsvarende forslag får oppslutning i flere kommuner.

– Det er så åpenbart urettferdig at de fattigste skal bidra til kommunens overskudd! For det er jo det de gjør når kommunen regner med barnetrygda – en statlig ytelse som kommunen ikke har betalt for – som inntekt, og at de trekker den fra når de skal utbetale sosialstønad.

Han viser til tall fra Nav som fastslår at 471 barn i Moss lever i familier som får sosialhjelp:

– Det er 471 barn i Moss som blir direkte påvirket av forslaget vi fikk gjennom. Vi vet statistisk at det er rundt 1000 fattige barn i kommunen. Det å holde barnetrygda utenfor når foreldrene deres får sosialstønad, bedrer situasjonen for nesten halvparten av de virkelig fattige som kan nyte godt av dette umiddelbart.

Tveiten har også en oppfordring til Rødt-medlemmer i kommuner der partiet ikke har plass i kommunestyret:

– Dersom det er medlemmer av Rødt i en kommune hvor Rødt ikke er representert, kan Rødt kreve at kommunestyret behandler forslaget ved å ta et såkalt «innbyggerinitiativ». Da må en samle inn 300 underskrifter for kravet om at kommunen slutter å regne barnetrygda som inntekt.

Trenger felles praksis

Rødt-representantene etterlyser regler som sikrer felles praksis på tvers av kommuner.

– Dette må vedtas av Stortinget. Det må rett og slett ikke være mulig, ja, det må være ulovlig å ta barnetrygda med som inntekt. Så slipper vi å ha denne diskusjonen i hvert eneste kommunestyre, mener Eirik Tveiten.

– Enn så tilhenger jeg er av det lokale selvstyret, mener jeg at man her trenger sentrale føringer, sier Charlotte Therkelsen Sætersdal.

– Dette omhandler barnetrygd som er en universell ytelse, da må man også ha universell praksis uavhengig av geografi, samfunnslag, andre ytelser og støtteordninger. Det skjønnsrommet som er gitt i beregninga av sosialhjelp tilrettelegger for at de svakeste gruppene blir salderingsposter,

Varaordfører: Charlotte Therkelsen Sætersdal. Foto: André Løyning.

Bystyrerepresentant: Eirik Tveiten. Foto: Anja Rolland.

utdyper varaordføreren.

Hun påpeker at de i Kragerø også har tettet dette hullet for unge sosialhjelpsmottakere og barnerike familier:

– For disse to gruppene har kommunen tidligere som praksis kunnet gå under normgivende sats. Sammen med barnetrygda utgjør dette nesten 3 millioner i året på et allerede trangt budsjett i en kommune med 10.000 innbyggere. Det sier seg selv at dette skjønnsrommet nesten uten unntak vil bli utnyttet i den stramme kommuneøkonomiske hverdagen vi ser rundt i landet i dag.

Eirik Tveiten understreker at kravet om å holde barnetrygda utenfor må ses i sammenheng med kravet om høyere barnetrygd. Rødt har gått inn for å doble barnetrygda og deretter indeksregulere den hvert år, slik at den øker i takt med levekostnadene.

– Vi kjører på for å øke barnetrygda. Men hvis man ikke samtidig gjør det ulovlig å regne barnetrygda som inntekt, er det bare kommunen som vil tjene på en slik økning, ved at det blir mer å trekke fra på utbetalingene til de som får sosialstønad, sier Tveiten.

RØDT Norge RUNDT

OSLO:

Protesterer mot kutt

– Jeg fatter ikke at man kan kutte Frelsesarmeens tiltak Jobben med fem millioner kroner. Dette er et kutt som vi forventer at byrådet i nær fremtid signaliserer at de snur, slik at tiltaket Jobben slipper flere måneder med usikkerhet, sier Rødts gruppeleder i bystyret, Eivor Evenrud til VårtOslo.

ØSTFOLD:

Er «i beredskap» for å vise varme

Norske og svenske nynazister har vært aktive i en rekke byer den siste tiden, deriblant Moss og Fredrikstad. I Moss har Rødt gått i spissen for en bred front mot nazisme.

– Moss er en inkluderende by og skal fortsette å være det, men da må vi stå sammen mot slikt gammelt nazistisk oppgulp, sier bystyrerepresentant Eirik Tveiten til Dagsavisen Moss Dagblad.

TELEMAR:

Rødt vokser i Telemark

– Hvis målingene vi ser nå holder seg til neste valg hadde vi allerede vært inne i kommunestyret til Midt-Telemark. Derfor drar vi i gang arbeidet med å lage lokallag og sette opp valglistene. Holder meningsmålingene seg er vi inne med ett mandat fra Telemark på Stortinget, sier organisasjonssekretær Kristoffer Lia Lerstang til Telemarksavisa.

OPPLAND:

Skuffet over manglende støtte

I sommer ble det klart at de 220 planlagte studentboligene i Røverdalen i Gjøvik ikke er blant de 2188 som får støtte av Kunnskapsdepartementet.

– Det er svært overraskende, for jeg trodde faktisk at Røverdalen-prosjektet sto først i køen på grunn av det store behovet. Sit har ikke dekket sine pålagte oppgaver med å gi 20 prosent av studentene hybel og det skulle tilsi at Gjøvik ligger langt framme i køen, sier varaordfører Finn Olav Rolijordet til Oppland Arbeiderblad.

RØDE TALL

Lars Gunnesdal er samfunnsøkonom og rådgiver for Rødts stortingsgruppe.

Hvorfor skatten må opp

I regjeringas forslag til statsbudsjett for 2019 kuttes det samlede skattenivået med 1,25 milliarder kroner. Kanskje ikke noen stor overraskelse. For til sammen har Erna Solberg og hennes mørkeblå ministre nå kuttet over 25 milliarder på fem år. Noe av det første regjeringa gjorde, var å fjerne arveavgiften. Senere har de fulgt opp med blant annet store kutt i både selskaps- og formuesskatten, kombinert med en rekke smålige kutt for de som trenger det mest.

I et lengre perspektiv ser vi at høyresida bedriver en målrettet politikk for økt ulikhet og svekket handlingsrom for fellesskapsløsninger når de har makta. Siden årtusenskiftet har de borgerlige kuttet skattenivået med over 50 milliarder. Bondevik II-regjeringa satte standarden med å barbere budsjettene med hele 30 milliarder på bare fire år. Den påfølgende rødgrønne regjeringperioden ble som et pauseinnslag å regne i denne sammenheng. De holdt nemlig fast på sitt selvpåførte «skatteløfte», som gikk ut på å holde «stø kurs» med skattenivået fra 2004 gjennom hele perioden.

Rett før statsbudsjettet ble lagt fram, kom også bladet Kapitals årlige liste over landets 400 rikeste personer. Den viste at antallet milliardærer nå har økt til over 300, og at formuene til personene på lista er på størrelse med hele statsbudsjettet. Mens formuene deres har økt med formidable 14 prosent bare det siste året, har en stor gruppe arbeidstakere knapt hatt reallønnsvekst på mange år. Disse utviklingstrekkene – store skatteuttak over flere tiår, økende ulikhet og stadig flere milliardærer – henger naturlig nok sammen.

Det er særlig tre grunner til å bruke skatt som et virkemiddel for å snu denne utviklingen. For det første trenger vi å øke skattene for de som har mer enn nok, slik at vi kan gi mer til de som har for lite. På Kapitals liste ser vi en lang rekke arvinger med milliardformuer. Vi trenger for det andre derfor også både økt formuesskatt og arveavgift for å løse opp dynastiens politiske makt.

Tidligere Høyre-statsråd Victor Norman har pekt på et tredje argument: «Formålet med skatter er ikke å skaffe penger, men å få private forbrukere og bedrifter til å legge beslag på færre folk, slik at vi får frigjort ressurser til offentlige tjenester.» Normans poeng er at skattene må opp, og det er ikke fordi staten trenger pengene. Det er snarere at veksten i privat forbruk må bremses, slik at man kan bruke mer penger på viktige velferdsområder uten at gassen i økonomien blir for stor totalt sett. For når arbeidsintensive velferdstjenester over tid vil bli dyrere relativt til mange andre ting vi bruker penger på, vil det kreve at vi «rydder plass» til at velferden kan få en økende andel av samfunnets ressurser.

Hvilket skattenivå vi som samfunn velger, peker derfor ut kursen for hva slags samfunn vi får. Gitt venstresidas mål om å motarbeide den økende privatiseringen av velferden, er det derfor nødvendig at skattenivået må opp.

Rødt og SV sammen om ny barnehagepolitikk: Slik vil Rødt sørge for at pengene går til barnas beste

Barnehage: De kommersielle barnehagene skviser ut de ideelle. Foto: Magne Hagesæter.

VELFERD

Brage Aronsen brage@roedt.no

– De kommersielle barnehagene skummer fløten, mens det offentlige må ta ansvar for tilbudet, også der det ikke lønner seg. Men barnehage skal være en velferdstjeneste og ikke et spekulasjonsobjekt, sier Seher Aydar.

Aydar er Rødts første vara til Stortinget og har vært med på å jobbe fram forslaget som fremmes av av Rødt og SV i fellesskap. Hun forklarer at de to partiene er samlet om bekymringen over at de kommersielle aktørene tar over stadig større deler av barnehagesektoren.

– De siste årene har vi sett hvordan mangfoldet i barnehagesektoren svekkes på grunn av økt kommersialisering. De seks største kommersielle aktørenes samlede andel av resultatet for bransjen er nå på nærmere 60 prosent, sier Aydar.

– Det er et viktig skille mellom barnehager de ideelle og de kommersielle barnehagene, understreker hun.

Ekstremt lønnsomt

Aydar forklarer at fortjenesten fra kommersiell barnehagedrift er mer enn tre ganger så høy som fortjenesten på Oslo Børs. Barnehageeierens samlede fortjeneste steg fra 250 millioner kroner i 2007 til 4 milliarder kroner i 2016. En rapport utført av revisjonsselskapet BDO på oppdrag fra regjeringa konkluderer med at markedet for private barnehager fungerer så dårlig at det er til stor fordel for de største aktørene. Tall fra Telemarksforskning viser dessuten at barnehager som inngår i kjeder og er organisert som aksjeselskap har større overskudd og i snitt lavest bemanning av de private barnehagene.

– For Rødt er det et viktig prinsipp at hver skattekrone bevilget til barnehage skal gå til barnas beste. I stedet ser vi hvordan stadig mer av fellesskapets penger ender i lommene på søkkrike eiere. Barnehage skal være en universell velferdsordning, ikke en lekegrind for investorer og oppkjøpselskap, sier Aydar.

Hun peker også på at det er en stor overvekt av kommunale barnehager i de minst sentrale kommunene, mens de kommersielle barnehagene er tilsvarende underrepresentert.

– Dermed har dette også en distriktpolitisk

Vara til Stortinget: Seher Aydar. Foto: Brifkan Neshane.

dimensjon. Det offentlige forventes å ta ansvar der det er minst lønnsomt å drive kommersielt, mens de kommersielle skummer fløten i de store byene.

De ideelle skvises ut

De viktigste punktene i forslaget går på en opptrapping av kommunal og ideelt eierskap og drift av barnehager, kommunal forkjøpsrett ved salg av private barnehager, samt at nye eiere må søke om tilskudd på nytt når de har kjøpt en barnehage. Til sammen skal tiltakene motvirke ytterligere kommersialisering av sektoren.

– Kort fortalt ser vi at andelen ideelle barnehager faller fordi de kjøpes opp av kommersielle. Dermed forvitrer det mangfoldet høyresiden hevder de forsvarer. Vi vil styrke de offentlige og ideelle barnehagene, på bekostning av velferdsprofitørene. Samtidig vil vi styrke den demokratiske kontrollen over barnehagesektoren. Vi vil gi kommunene forkjøpsrett og sørge for at tilskuddet ikke automatisk følger med eierskiftet ved salg av barnehager. Slik kan vi begrense spekulasjon og styrke lokaldemokratiet, sier Aydar.

– Alle som mener at barnehagepolitikken er for viktig til å overlates til markedet alene burde støtte dette forslaget. Derfor håper jeg på å få med oss Ap, og sentrumspartiene, og sikre flertall for dette i Stortinget.

Under høringen i Stortinget fikk forslaget fra Rødt og SV støtte fra blant annet Fagforbundet. De ideelle barnehagene støttet målet om å sikre mangfoldet i sektoren, og at pengene skal gå til barnas beste. Kommunenes Sentralforbund støttet tiltakene for økt demokratisk kontroll. Forslaget skal opp til behandling 28. november.

Libya-krigen: Naivitet med katastrofale følger

Ødelagt: Store deler av Libya bærer preg av mange år med krig. Foto: Bernd Brincken/CC.

KRIG

Iver Aastebøl iver@roedt.no

– Den viktigste lærdommen fra den katastrofale Libya-krigen er: Aldri mer krigsnaivitet, sier Rødt-leder Bjørnar Moxnes, som krever at stortingsbehandlingen må få konsekvenser for framtidige kriger.

I april i fjor ba Stortinget regjeringen om å gjennomføre en evaluering av den norske militære og sivile deltakelsen i Libya i 2011. Torsdag 13. september overrakte utvalgets leder, tidligere utenriksminister Jan Petersen (H), rapporten til forsvarsminister Frank Bakke-Jensen (H) og utenriksminister Ine Eriksen Søreide (H). Rødt-leder Bjørnar Moxnes mener rapporten avdekker en skremmende naiv holdning til norsk krigsdeltakelse under fremmede lands kommando.

– Dette var en krig på feilaktig grunnlag, med katastrofale konsekvenser. Utvalget sier norske myndigheter hadde for liten forståelse av situasjonen i Libya. Man må spørre hvordan man kan ta så lett på det å bombe et afrikansk land, inkludert tettbefolkede områder, når man ikke engang har satt seg inn i situasjonen først på selvstendig grunnlag. Dette er naivitet med katastrofale følger. Etter mitt syn må Stortinget beklage til det libyske folk, sier Moxnes.

– Det er intet mindre enn en skandale at norske myndigheter ikke informerte om kriging for regimeskifte, slik rapporten sier myndighetene kjente til.

Avgjort over sms

Beslutningen om å sende norske kampfly til krigen i Libya ble tatt over telefon og sms, uten et eneste møte i hverken Regjeringen eller Stortinget. Beslutningsprosessen har i etterkant vært gjenstand for skarp kritikk.

– Det holder ikke med sjekklister og litt hyppigere redegjørelser. Vi må sette foten ned for at avgjørelser om krig tas bak lukkede dører eller per SMS. Et minimum må være åpne stortingsdebatter om norsk krigsdeltakelse, slik danskene hadde om Libya-krigen. I den videre behandlinga skal Rødt jobbe for å sikre en åpen og demokratisk debatt om norsk krigsdeltakelse i framtida. Vi vil jobbe for å håndheve grunnlovens § 25, som slår fast at Norge ikke kan gå til krig uten Stortingets samtykke, sier Moxnes.

– Vi krever at rapporten framover følges opp med full behandling med redegjørelse i Stortinget,

Rødt-leder: Bjørnar Moxnes. Foto: Einar Aslaksen.

komitébehandling og vedtak. Slik at vi får en bred politisk debatt og at dette kan få konsekvenser også for framtidige kriger.

Et samlet Storting støttet bombingene av Libya, og Rødt var det eneste partiet som gikk mot.

– Dette var de rødgrønnes krig, ingen på Stortinget sto opp og protesterte før krigen var i gang. I 2014 sa nåværende utenriksminister Ine Eriksen Søreide at operasjonen på mange måter var svært godt gjennomført og «I Norge er vi med god grunn stolte av vår innsats». Vi håper å få med oss et flertall i Stortinget på en motsatt konklusjon, sier Moxnes.

Bombet tettbefolkede områder

Moxnes stiller seg undrende til at utvalget kan konkludere med at bombinga ikke brøt folkeretten.

– Petersen sier Norge bomba for å beskytte sivile. Men norske piloter sier Norge bomba områder som var så tettbefolkede og medførte så stor sjanse for å ramme sivile, at andre NATO-land ikke ville bombe dem.

– Det fantes to FN-resolusjoner om Libya, men ingen av dem handlet om å bombe fram regimeskifte. Den britiske rapporten fastslo at påstandene om en massakre i Benghazi, som var hovedpåskuddet for krigen, ikke samsvarte med situasjonen på bakken i Libya. Den fastslår derimot at mye av det som ble sagt for å legitimere krigen, var direkte desinformasjon. Bombinga av Libya går altså inn i samme historie som Irak, nok en krig på feilaktig grunnlag med katastrofale konsekvenser.

– Jan Petersen er en av USAs mest lojale allierte. Han var en av svært få som gikk for at Norge skulle bombe Irak i 2003. Utvalgets arbeid ser ut til å bære preg av denne holdninga, avslutter Moxnes.

Miljøaktivist: Reidar Strisland. Foto: Brage Aronsen.

– Kan bli Norges Standing Rock

MILJØ

Brage Aronsen brage@roedt.no

Leder i Rødts miljø- og næringspolitiske utvalg, Reidar Strisland, tror kampen mot gruveavfall i Repparfjorden i Finnmark kan bli en norsk parallell til opprøret mot gasslinjen i Standing Rock i USA.

Det var i april 2016 at urbefolkningen i Standing Rock Indian Reservation i Sør- og Nord-Dakota i USA begynte sin protest mot gasslinjen Dakota Access Pipeline. Protestene fikk stor oppmerksomhet over hele verden, men måtte til slutt gi tapt for storselskapet Energy Transfer Partners, som begynte bygging av gasslinjen i juni samme år. Strisland var selv til stede i Standing Rock og deltok i protestene. Nå frykter han at en liknende situasjon kan oppstå i Finnmark.

– Kampen om Standing Rock er det siste i en lang rekke eksempler på at storselskaper tar seg til rette i urfolksområder, ofte på bekostning av urfolks virke og miljøpolitiske hensyn. Nå risikerer den norske regjeringa å skape en tilsvarende situasjon her hjemme, sier Strisland.

Han viser til at Næringsdepartementet skal behandle en søknad fra selskapet Nussir ASA å drive kobbergruve i Kvalsund og videre dumpe 30 millioner tonn avfallsmasser fra driften i Repparfjorden. Norge er sammen med Tyrkia, Filippinene, Indonesia og Papua Ny-Guinea ett av få land som lagrer avfall i sjødeponi. Kina og USA er blant landene der sjødeponi er forbudt.

– Repparfjorden er full av verdifullt marint liv. Fjorden har status som nasjonal laksefjord, har gode bestander av sild og hyse, og er gytefelt for kysttorsk. Det er hevet over enhver tvil at dumping av så store mengder gruveavfall vil kunne få dramatiske konsekvenser for livet i fjorden, sier Strisland.

I tillegg er området rundt den planlagte gruva et viktig beiteområde for mer enn 8000 rein. Gruvedriften vil få negative konsekvenser for reinens livsvilkår, kalving og parring.

– Med slike tillatelser kommer ofte lovnader om arbeidsplasser. Altfor ofte viser det seg at arbeidskraften hentes utenfra, og at lokalsamfunnene får lite annet enn miljøødeleggelser igjen.

Den planlagte gruedriften har vakt sterke reaksjoner fra blant annet Sametinget, Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet i Finnmark. Nå varsler miljøbevegelsen større aksjoner.

– Mer enn 2500 aktivister har sagt seg villige til å lenke seg fast og bruke sivil ulydighet for å stoppe dumping av gruveavfall i fjorden. Dersom næringsminister Torbjørn Røe Isaksen (H) gir klarsignal for deponering av gruveavfall i fjorden risikerer regjeringa å måtte hankes med en av de største sivil ulydighetsaksjonene i nyere tid, avslutter Strisland.

LO-leder: Hans Christian Gabrielsen. Foto: Trond Isaksen.

– Et budsjett for økte forskjeller

– Dette er et budsjett som ikke tar tak i de store utfordringene vi har. Forskjellene mellom folk øker, arbeidsledigheten er fortsatt høy og det skapes for få jobber, sier LO-leder Hans-Christian Gabrielsen i en pressemelding om regjeringas forslag til statsbudsjett.

Han peker på at skatteuttene nok en gang går til de som har mest fra før. Regjeringa foreslår 1200 kroner til de som tjener over 1 million kroner, mens vanlige folk får 300 – 400 kroner. Det foreslås 3,4 milliarder kroner i redusert skattesats og aksjerabatt til eiere. Skattesatsen på selskaps- og personskatt reduseres til 22 prosent. Det utfordrer skattegrunnlaget og den finansielle bærekraften for velferdsstaten, mener LO-lederen.

– Regjeringas politikk har ikke vært noen suksess for sysselsettingen, til tross for rekordhøy oljepengebruk i mange år. Det er fare for at arbeidsledigheten henger seg fast på et alt for høyt nivå. Det er en forsiktig nedgang i ledigheten, men fra et høyt nivå. Regjeringens prognoser viser at det vil være over 100 000 ledige til neste år. Da blir det feil å kutte i tiltak som kan få flere i jobb, sier Gabrielsen.

Brage Aronsen brage@roedt.no

Arbeidslivet: Partiene på venstresida vil undersøke maktbalansen. Foto: Anja Rolland.

Foreslår maktutredning om arbeidslivet

Under trontaledebatten ved Stortingets åpning etter sommeren fremmet Rødt-leider Bjørnar Moxnes fremmet et forslag på vegne av Rødt, SV, Senterpartiet og Ap om en maktutredning i arbeidslivet. Partiene vil undersøke hvordan økt bruk av midlertidig arbeidskraft, konsulentbruk, franchise og innleie har påvirket maktbalansen, samt hvilken rolle EU og EØS-avtalen har spilt.

– Det er 15 år siden forrige maktutredning ble lagt fram. Det er på tide med en ny. Det kan gi grunnlag for en nødvendig debatt om makt, åpenhet og demokrati i dagens Norge, sier Moxnes.

– I Norge har arbeidsfolk tradisjonelt hatt mer makt enn i mange andre land, men nå er ting i endring. Vi ser «Kjosifisering» med bruk av kreative selskapsstrukturer for å slippe unna arbeidsgiveransvaret.

– Stadig flere jobber i franchise-selskaper som Rema 1000, med fagbevegelsen på gangen. Bruk av konsulenter, outsourcing og innleie har endret mange arbeidsplasser på kort tid. Organisasjonsgraden er på vei ned, sier Moxnes.

Brage Aronsen brage@roedt.no

#metoo: Regjeringa vil ikke bruke penger på bekjempelse av seksuell trakassering. Foto: Pixabay..

– Hvor ble det av #metoo-millionene?

– Venstre varslet at de skulle prioritere tiltak mot seksuell trakassering, men det er ikke spor av nye midler til dette i regjeringas budsjettforslag, sier Rødts 1. vara til Stortinget, Seher Aydar.

Så sent som i august lovet Venstre å sørge for at regjeringa skulle bla opp friske millioner til bekjempelse av seksuell trakassering. Et av tiltakene som ble foreslått var en egen pott på statsbudsjettet, som ulike organisasjoner og andre som jobber mot seksuell trakassering kan søke om midler fra.

– Regjeringa forsøker å framstå som handlekraftige, men har i praksis vist at de er en bremsekloss i arbeidet mot seksuell trakassering, sier Aydar.

– Det er bra at #metoo-opprøret nevnes i budsjettet. Men det har liten betydning når det ikke er noen vilje til å bruke penger på de tiltakene som fungerer.

Regjeringa skriver i budsjettforslaget at de anerkjenner utfordringen med at «Kvinner utsettes i større grad enn menn for vold i nære relasjoner, for seksuell trakassering, voldtekt, sterk sosial kontroll, kjønnslemlestelse og tvangsekteskap.»

– Nettopp derfor er det oppsiktsvekkende at de ikke evner å følge opp denne anerkjennelsen

Vara til Stortinget: Seher Aydar. Foto: Einar Aslaksen.

med politiske tiltak. Rødt foreslo å øke støtten til frivillige organisasjoner som JURK - Juridisk rådgivning for kvinner med 30 millioner i våre forslag til statsbudsjettet i fjor. Vi foreslo også å øke støtten til kvinneorganisasjoner. Dette ville vært en viktig start, men det fikk ikke støtte av regjeringspartiene.

– Nå er spørsmålet om Erna Solberg og resten av regjeringa vil sette av penger til tiltak mot seksuell trakassering, eller om den enorme bevegelsen som har oppstått skal avspises med ord og tomme løfter.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

– Norge er en krigsprofitør i verdensklasse

– Siden krigen i Jemen startet i 2015, har norsk eksport av militært materiell til de krigførende partene økt fra 56 millioner kroner til 319 millioner. Dette gjør Norge til en krigsprofitør i verdensklasse, sier Marianne Gulli.

Stortinget har vedtatt at Norge ikke skal selge våpen til land der det er krig eller der krig truer. Siden 1997 skal vi heller ikke selge våpen til stater som mangler demokratiske rettigheter eller respekt for grunnleggende menneskerettigheter.

– Disse reglene blir ikke fulgt opp i praksis. Norges største våpenkunde er diktaturet Oman. Norge selger også våpen Saudi-Arabia, som er tungt inne i den blodige borgerkrigen i Jemen.

VG avslørte nylig at det norske Oljefondet er investert i det amerikanske våpenselskapet Raytheon. Selskapets aksjekurs har siden Norge investerte i 2016, gått i været på grunn av salg av bomber til Saudi-Arabia. I etterkant av dette har Redd Barna sjekket Oljefondets investeringer opp mot verdens 100 største våpenfabrikanter. Gjennomgangen viser at Oljefondet hadde investert 55 milliarder kroner fordelt på 42 av disse selskapene i fjor.

Leder av internasjonalt utvalg: Marianne Gulli. Foto: André Løyning.

– Krigen i Jemen er big business for den norske staten. Men det er ikke til å leve med å finansiere framtidens pensjoner gjennom investeringer i bomber som brukes mot sivile.

– Rødt vil ha full stopp i norsk våpeneksport til krigførende land. Vi vil også innføre sluttbrukererklæring, også for NATO-land, på alt norskprodusert våpenmateriell, så vi har kontroll med hvor det ender. Ikke minst vil vi trekke Oljefondet ut av alle selskaper som produserer våpen, sier Gulli.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Ineffektiv «effektivisering»

Kutt: Det er de svakeste som merker det når regjeringa svinger osthøvelen. Foto: Daniel Oines/CC.

RØD UNGDOM STATSBUDSJETTET

Didrik Sten Ingebrigtsen didrik@sosialisme.no

– Ingen heier på mer byråkrati, eller kjemper for unødvendig pengebruk i offentlig sektor. Men regjeringas osthøvelkutt er rett og slett ikke svaret.

Dette slår nestleder i Rød Ungdom, Tiril Vold Hansen, fast. Hun er opprørt over å se at det også i år er lagt opp til kutt på rundt en halv prosent i alle statlige budsjetter. Rettsvesenet, NAV, høyskoler og andre statlige organer blir rammet, og tanken er at de kontinuerlig skal effektivisere og avbyråkratisere, og dermed spare penger.

– Problemet med osthøvelkuttene er at effektivisering ikke kommer automatisk når en minister ber om det. Effektivisering er det bare de ansatte som kan få til, for det er bare de som har nok kompetanse i arbeidet de gjør og tidsbruken sin, til å kunne si noe konstruktivt om hva som bør gjøres annerledes.

Grunnlaget for at regjeringa mener det er rom for å kutte i budsjettene, er at digitalisering og automatisering har potensiale for å gjøre mye arbeid enklere å gjennomføre.

– Jeg har stor tro på at digitale løsninger kan styrke offentlig sektor, men jeg har null tro på at denne digitaliseringen kan komme ovenfra. Vi kan sende alle offentlige ansatte på kurs etter kurs i hvordan bruke nye datasystemer, men det er til syvende og sist de ansattes vilje til å ta dem i bruk som avgjør om de effektiviserer eller bare kommer i veien.

– Ansvarsfraskrivelse

Vold Hansen mener det er enkelt å forstå at ansatte vegrer seg for å bruke mye tid på å sette seg inn i, og på å bruke nye digitale plattformer.

– Selvfølgelig er det demotiverende å ha tre forskjellige datasystemer som delvis overlapper, og som blir byttet ut med pomp og prakt hvert femte år uten at du har blitt spurt hva du trenger. Skal vi effektivisere og digitalisere, må vi også demokratisere.

Nestlederen mener det ikke blir mindre ovenfra og ned av at regjeringa ikke sier noe om hva som skal kuttes. Hun kaller det ansvarsfraskrivelse, men tror de fleste ansatte ikke merker noen særlig forskjell på om det er Stortinget eller topplederne som bestemmer hvor det skjer.

Nestleder i Rød Ungdom: Tiril Vold Hansen. Foto: Didrik Sten Ingebrigtsen.

– Her må regjeringa bestemme seg for om de vil stole på de ansatte, og sette av midler til digitaliseringsprosesser ansatte selv har tatt initiativ til, eller om de skal overstyre og detaljstyre. Jeg mistenker at grunnen til at de ikke gjør sistnevnte er at de ikke klarer å finne enkle steder å spare penger på, men heller ikke vil ta ansvaret for upopulære kutt i tjenester. Da blir dette en enkel måte for regjeringa å hente inn litt penger på, og å slå seg på brystet og si at de avbyråkratiserer.

Ikke alt bør effektiviseres

I tillegg til at Vold Hansen mener regjeringas effektivisering ikke lykkes i å faktisk effektivisere, er det noen ting hun peker på at rett og slett ikke burde effektiviseres.

– NAVs nye netregime er et godt eksempel på det. Fra og med i fjor av ble det mye vanskeligere å komme til et kontor og få snakke med noen uten å ha avtalt en time. Alle måtte fylle ut skjema på nettsiden, og bestille eventuell time der. Begrunnelsen var effektivisering, men konsekvensen er at folk som ikke er drevne på data og sliter med kompliserte skjema ikke får hjelpen de trenger.

NAVs såkalte kanalstrategi sparer trolig mye penger. Vold Hansen mener det ikke er verdt det, fordi det rammer noen av de som trenger det aller mest.

– Jeg er åpen for gode effektiviseringsforslag, men tror ikke jeg finner de i korridorene i Regjeringskvartalet eller på Stortinget. For å finne dem må jeg nok besøke arbeidsplasser eller fagforeningskontor. Det burde kanskje også regjeringa gjøre.

Miljøaktivist: Alberte Bekkhus. Foto: Didrik Sten Ingebrigtsen.

Rene fjorder er verdt å kjempe for

RØD UNGDOM MILJØ

Didrik Sten Ingebrigtsen didrik@sosialisme.no

– Hvis du går på gata i et hvilket som helst utland, og spør hva folk vet om Norge, tror jeg «fjord» er et ord som dukker opp ofte. Det de fleste ikke vet er at vi dumper gruveavfall i fjordene rett som det er.

– Det er litt flaut at vi nå kanskje blir det siste landet i verden som gir tillatelse til gravedumping i sjø, forklarer Alberte Bekkhus, sentralstyremedlem i Rød Ungdom.

Hun mener det vitner om at de store ordene politikere bruker når de snakker om ambisjoner for klima og miljø, ikke har så mye med virkeligheten å gjøre.

– Grønt skifte og klimasatsing er bra å snakke om, men det har lite for seg når føre-var prinsippet og all forskning blir tilsidesatt så fort selskaper vil bore etter olje i Barentshavet, eller dumpe gruveavfall i Førdefjorden.

I Førdefjorden i Sogn og Fjordane har selskapet Nordic Mining siden 2007 jobbet for å etablere et sjødeponi for gruveavfall. De vil lage en gruve på Engebøfjellet, og for å spare penger har de planlagt å dumpe det urensset rett ut i fjorden. Det har møtt stor motstand både lokalt og nasjonalt.

– I 2016 lenket jeg meg sammen med 100 andre aktivister fast til maskiner Nordic Mining brukte for å prøvebore. Vi fikk vist dem at det godt kan hende det lønner seg å finne andre løsninger for gruveavfallet. Boten jeg fikk for å gjøre det, har både folk fra hjembyen Moss og fra området rundt Førdefjorden hjulpet meg å betale ned.

Førdefjorden er en nasjonal laksefjord, et viktig gyteområde for kysttorsk, og også hjem til truede fiskeslag som pigghå og blålange. Disse mener Bekkhus har en skummel framtid foran seg.

– Det er rundt 250 millioner tonn gruveslam som skal dumpes over 50 år, og jeg frykter at dette kan bli en ny Jøssingfjorden-sak. Selv 30 år etter at gravedumping sluttet der, sliter fortsatt dyrelivet med å komme seg. Det er vanskelig å si hvor store konsekvensene kommer til å være med sikkerhet, men dette mener jeg er en typisk sak hvor vi burde være føre var.

Også i Repparfjorden i Finnmark er det ivrige investorer som ønsker å etablere ei gruve, og dumpe avfallet i fjorden. Det planlagte deponiet i Repparfjorden har ikke den samme skalaen som det i Førdefjorden, men avfallet er mye giftigere, med høye konsentrasjoner av kobber.

– Regjeringa har med seg Arbeiderpartiet på denne rovdriften på fjordene våre, og setter konsekvent profitt før miljø. Skal vi nå de ambisiøse målene våre for bevaring av naturmangfold, klima og miljø, må vi prioritere det. Derfor kjemper Rød Ungdom for å forby gravedumping i sjø.

ANNONSE:

FRA ORD TIL HANDLING

RØDTS FAGLIGE KONFERANSE 2018

Rødts faglige utvalg ønsker medlemmer og interesserte velkommen til en helg for nettverksbygging, erfaringsutveksling og politisk skolering. Noen stikkord fra programmet:

- Hvorfor forskjellene øker mellom eliten og folk flest? Kan klasseanalyse gi oss verktøy i kampen mot moderasjon og kutt i velferdsordningene?
- Hva kan vi lære av opprøret mot bemanningsbransjen? Hvordan former kampen nedenfra den politiske retningen innad i LO?
- Hvorfor og hvordan skal vi bygge allianser på tvers i fagbevegelsen og ut i andre organisasjoner? Hvordan kan kravet om 6-timers arbeidsdag løftes samfunnspolitisk?

**Fredag 2. november - søndag 4. november på Ulsrud videregående skole i Oslo.
Deltakeravgift: 450,- / 250,- Mer info og påmelding på rødt.no**

HVA SKJER?

2. - 4. november
**FRA ORD TIL HANDLING:
FAGLIG KONFERANSE**
Ulsrud Vgs, Oslo. rødt.no

3. november
**FOREDRAG: FRANTZ
FANON FOR DUMMIES**
Litteraturhuset, Oslo. litteraturhuset.no

7. - 8. november
**LOS KOMMUNAL-
KONFERANSE**
Clarion Hotel, Gardemoen. lo.no

11. november
**VÆR UTÅLMODIG
MENNESKE! KONSERT
MED SOSIALISTISK KOR**
Månefisken, Oslo. soskor-oslo.org

15. november
**ÅPENT MØTE: BERNIE
SANDERS OG DET NYE USA**
Vitenparken, Ås. rødt.no/as

13. - 14. desember
**LOS ORGANISASJONS-
KONFERANSE**
Sørmarka. lo.no

Tips oss om aktuelle arrangementer!
Send en e-post til brage@roedt.no.

ANNONSE:

Få med deg siste nummer av Gnist!

STRATEGI

Hvor går veien for den radikale venstresiden?

Abonner på Gnist
100 kr for et år

Send mail til
gnist@marxisme.no
for bestilling.

Eller kjøp nummeret
på www.marxisme.no

ANNONSE:

«Det største av alt er at vi
skaper håp. Gazas befolkning
føler seg ikke glemt»

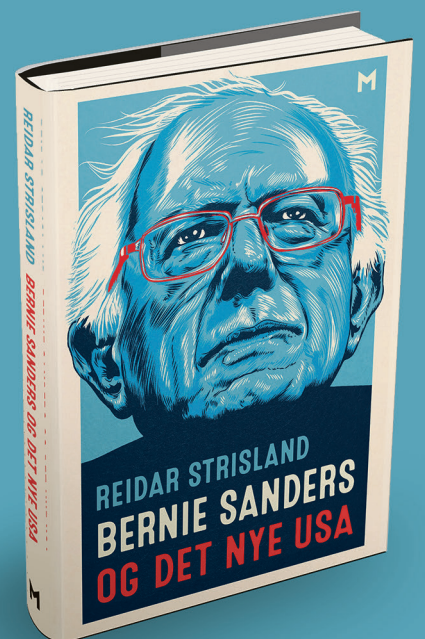
Fiskerne i Gaza av
Jan Petter Hammervold

Tilbud: 225,-
Forlaget Rødt

Bestill på marxisme.no

ANNONSE:

NY BOK

Bernie Sanders og det nye USA

Bernie Sanders og det nye USA er
ei historie om et land i stor endring.
Om du er lei av at alle nyheter fra
USA handler om Trump, er dette
boka for deg.

Kjøp boka på
manifest.no

Bli medlem i Rødt!

Send sms med kodeord **Rødt + Navn og adresse** til 2434 eller se
rødt.no/innmelding

fb.me/roedt

[@raudt](https://twitter.com/raudt)

[@stemroedt](https://www.instagram.com/stemroedt)

Følg oss i sosiale medier for å **oppdage** mer om Rødt, få **sva**r på
det du lurer på og **dele** med vennene dine.

